

**នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ**

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អជសដ
ភាគីដាក់ឯកសារ: សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី
ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ភាសាដើម: អង់គ្លេស
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១១

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 04-Nov-2011, 14:52
CMS/CFO: Kouv Keoratanak

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្ទើរឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ កសល ឬ អង្គជំនុំជម្រះ: សាធារណៈ/Public
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:
ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:
ហត្ថលេខា:

**សំណើរបស់ អៀង សារី សុំផ្អាកការចាប់ផ្តើមដំណើរការពិនិត្យវិធីជំនុំជម្រះក្តីហេតុដល់មានការ
សម្រេចជាស្ថាពរលើបណ្តឹងអញ្ជើញមេធាវីរបស់ អៀង សារី ទាក់ទងនឹងព្រះរាជក្រឹត្យនេះនោស
និងលើកលែងនោស និងគោលការណ៍មិនកាត់នោសពីរបស់ចំពោះបណ្តឹងស្តីពីមួយ (NE BIS
In IDEM)**

ដាក់ដោយ៖	ផ្ញើជូន៖	ផ្ញើជូន៖
សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី	អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង	សហព្រះរាជអាជ្ញា
លោក អាង ឧត្តម	ចៅក្រម និល ណុន	លោកស្រី ជា លាង
លោក Michael G. KARNAVAS	ចៅក្រម ផ្លូ មណី	លោក Andrew CAYLEY
	ចៅក្រម យ៉ា សុខន	
	ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT	ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំងអស់
	ចៅក្រម Jean-Marc LAVERGNE	ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់
	ចៅក្រមបំរុង យូរ ឧត្តរ៉ា	
	ចៅក្រមបំរុង Claudia FENZ	

លោក **អៀង សារី** តាមរយៈសហមេធាវីរបស់គាត់ (“មេធាវីការពារក្តី”) តទៅនេះ សូមស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង កុំឱ្យចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីរហូតទល់តែអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលសម្រេចជាស្ថាពរលើបញ្ហាថាតើព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស និង/ឬគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ អាចរារាំងមិនឱ្យមានការកាត់ទោសប្រឆាំងលោក **អៀង សារី** នៅ អវតក ដែរឬទេ។

សំណើនេះគឺចាំបាច់ព្រោះការបន្តនីតិវិធីមុនពេលមានសេចក្តីសម្រេចជាស្ថាពរពីអង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូលលើបញ្ហាទាំងនេះនឹងរំលោភសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌របស់លោក **អៀង សារី**។ បញ្ហាទាំងនេះ មានឥទ្ធិពលលើការជំនុំជម្រះក្តីរបស់លោក **អៀង សារី** ដូច្នេះត្រូវតែសម្រេចជាស្ថាពរនៅមុនពេលដែលលោក **អៀង សារី** អាចត្រូវបានគេយកទៅជំនុំជម្រះ។ មេធាវីការពារក្តីបានលើកពីបញ្ហាទាំងនេះបានទាន់ពេលវេលា និងដោយវិវិធានភាព ។ វាមិនមែនជាកំហុសរបស់លោក **អៀង សារី** ទេដែលថា រហូតមកទល់ពេលនេះសេចក្តីសម្រេចជាស្ថាពរលើបញ្ហាខាងលើ មិនទាន់ត្រូវបានសម្រេចនៅឡើយ។ ដូច្នេះ សិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់លោក **អៀង សារី** ក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះក្តីដោយយុត្តិធម៌មិនត្រូវបានរឹតត្បិតដោយសារតែការចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០២ មុនចុងឆ្នាំ ២០១១ ឡើយ។

I សាវតារ¹

១. កាលពីថ្ងៃទី១៤ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលបានសំណុំរឿងនេះ។ ដូច្នេះ ថិរវេលានៃការដាក់អញ្ជាត្រកម្មស្របតាមវិធាន៨៩ គឺត្រូវនឹងថ្ងៃទី១៥ខែកុម្ភៈឆ្នាំ២០១១²។
២. កាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់សំណើទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងស្នើសុំកុំឱ្យចាប់ផ្តើមថិរវេលាសម្រាប់អញ្ជាត្រកម្ម រហូតដល់ពេលអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានផ្តល់សំអាងហេតុទៅសាលដីការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក **អៀង សារី** ប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយ និងសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងចំនួនទំព័រកំណត់ដើម្បីដាក់បណ្តឹងអំពីអញ្ជាត្រ

¹ គួររំលឹកផងដែរថាមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើងពីបញ្ហាព្រះរាជលើកលែងទោស និងអនុក្រឹត្យទោស និងគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយជាលើកទី១កាលពីថ្ងៃទី៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨។ សូមមើលសេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់លោក **អៀង សារី** ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចលើសំណើបន្ទាន់របស់សហមេធាវីសុំបន្ថែមពេលវេលាឱ្យសមហេតុផលដើម្បីដាក់ការជំទាស់ ទៅនឹងបញ្ហាយុត្តាធិការ, ចុះថ្ងៃទី៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨, ឯកសារ C/22/1/26។

² សូមមើលដីកាសម្រេចឱ្យដាក់សម្ភារៈដើម្បីរៀបចំសវនាការ, ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១, ឯកសារ E9។

កម្មស្របតាមវិធាន៨៩។ សំណើនេះមានសារៈសំខាន់ព្រោះមេធាវីការពារក្តីមិនទាន់ដឹងពីមូលហេតុដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានបដិសេធការជំទាស់ផ្នែកយុត្តាធិការដែលមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើងក្នុងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួននៅឡើយទេ។

៣. កាលពីថ្ងៃទី៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានធ្វើអនុស្សរណៈតាមសារអេឡិចត្រូនិចដែលប្រកាសថា “អង្គជំនុំជម្រះនឹងបដិសេធចោលសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលានៅពេលបច្ចុប្បន្នទាំងអស់ទាក់ទងនឹងការដាក់សម្ភារៈត្រៀមរៀបចំសវនាការ”⁵។ អនុស្សរណៈនោះក៏បានច្រានចោលសំណើទាំងអស់សុំបន្ថែមចំនួនទំព័រកំណត់ដើម្បីដាក់អញ្ញត្រកម្ម និងបានស្នើឱ្យភាគីបង្ហាញទិន្នន័យក្នុងទម្រង់សង្ខេប។

៤. កាលពីថ្ងៃទី៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ មេធាវីការពារក្តី បានដាក់សំណើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលយកការដាក់អញ្ញត្រកម្មជាភាសាអង់គ្លេស ហើយដាក់អញ្ញត្រកម្មជាភាសាខ្មែរតាមក្រោយឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ដោយសារតែប្រការដែលថាអង្គភាពបកប្រែបានជូនដំណឹងមកមេធាវីការពារក្តីថា អង្គភាពនេះមិនអាចបញ្ចប់ការបកប្រែអញ្ញត្រកម្មរបស់មេធាវីការពារក្តីត្រឹមថ្ងៃកំណត់ដាក់ឯកសារបានឡើយ⁶។

³ សំណើជាបន្ទាន់របស់លោក អៀង សារី ស្នើសុំកុំឱ្យចាប់ផ្តើមចិរិយសម្រាប់អញ្ញត្រកម្ម រហូតដល់ពេលអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានផ្តល់សំអាងហេតុទៅសាលាដីការរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក អៀង សារី ប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយ និងសំណើសុំពេលវេលាបន្ថែម និងបង្កើនចំនួនទំព័រកំណត់ដើម្បីដាក់បណ្តឹងអំពីអញ្ញត្រកម្មស្របតាមវិធាន៨៩, ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមករា ឆ្នាំ២០១១, ឯកសារ E15។

⁴ សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់មេធាវីការពារក្តីប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយដែលរួមបញ្ចូលទាំងសេចក្តីសម្រេចលើបញ្ហាថាតើព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស និងគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ បានរារាំងមិនឱ្យមានការកាត់ទោសលោក អៀង សារី នៅ អវតក ឬយ៉ាងណានោះ ត្រូវបានចេញនៅថ្ងៃទី១១ ខែ មេសា ឆ្នាំ២០១១។ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១, ឯកសារ D427/1/30។

⁵ អនុស្សរណៈអន្តរការិយាល័យពីអ្នកស្រី Susan Lamb មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ទៅកាន់ភាគីទាំងអស់ក្នុងសំណុំរឿង ០០២, ការជូនដំណឹងជាមុនអំពីសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះលើព្យាតិ E14, E15, E9/3, E/24, E27, ចុះថ្ងៃទី៣ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១, ឯកសារ E35។

⁶ សំណើជាបន្ទាន់របស់លោក អៀង សារី សុំដាក់អញ្ញត្រកម្មជាភាសាអង់គ្លេសបន្ទាប់មកដាក់ជាភាសាខ្មែរតាមក្រោយ, ថ្ងៃទី៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១, ឯកសារ E34។

- ៥. កាលពីថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានផ្ញើអនុស្សរណៈតាមសារអេឡិចត្រូនិច ដែលគូសបញ្ជាក់ថាក្នុងករណីដែលភាគីមួយមិនអាចបញ្ជូនឯកសារដែលបានបកប្រែជាភាសាខ្មែរត្រឹមថ្ងៃកំណត់ដាក់ឯកសារបាទនោះ ភាគីនោះអាចជូនដំណឹងមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់អំពីបញ្ហានេះ ដោយភ្ជាប់មកជាមួយនូវលិខិតឆ្លងឆ្លើយគ្នាដែលពាក់ព័ន្ធពីអង្គភាពបកប្រែ^៧។
- ៦. កាលពីថ្ងៃទី៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ មេធាវីការពារក្តីបានផ្ញើអញ្ញាត្រកម្មរបស់ខ្លួនទៅមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងតាមសារអេឡិចត្រូនិច *ក្នុងចំណោមបញ្ហាដទៃទៀត* ស្តីពីបញ្ហាព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស និង *ការមិនជំនុំជម្រះក្តីពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ* ដោយមានចេតនាដាក់អញ្ញាត្រកម្មទាំងនេះភ្ជាប់មកជាមួយនូវបញ្ជីអង្គភាពបកប្រែបានបកប្រែអញ្ញាត្រកម្មទាំងនេះទៅជាភាសាខ្មែរ^៨។
- ៧. កាលពីថ្ងៃទី១៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ នៅក្នុងអនុស្សរណៈមួយដែលបញ្ជូនតាមសារអេឡិចត្រូនិច ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានណែនាំឱ្យភាគី *ក្នុងចំណោមបញ្ហាដទៃទៀត* ដាក់ “ឯកសារច្របាច់ចូលគ្នាតែមួយដែលមានការបញ្ជាក់អំពីអញ្ញាត្រកម្មរបស់ពួកគេទាំងអស់មិនឱ្យហួសពីថ្ងៃសុក្រទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ ឡើយ”^៩។
- ៨. កាលពីថ្ងៃទី១៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានបញ្ជូនអនុស្សរណៈតាមសារអេឡិចត្រូនិច *ក្នុងចំណោមបញ្ហាដទៃទៀត* ដែលគូសបញ្ជាក់ថា “[...]ក្រុមមេធាវីការពារក្តីណាក អៀង សារី បានដាក់សំណើចម្លងនៃព្យាបាលដែលផ្តល់ជាមុនដោយការយោគយល់គ្នាដែលមានចំនួនសរុបចំនួន១០០ទំព័រជាភាសាអង់គ្លេសតែប៉ុណ្ណោះ។ បើពិនិត្យមើលលើ

⁷ អនុស្សរណៈ, អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, កម្មវត្ថុ: នីតិវិធីបណ្តោះអាសន្ននៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះក្នុងករណីដែលឧបសគ្គក្នុងការបកប្រែបានរារាំងមិនឱ្យភាគីអាចដាក់ឯកសារតាមកាលកំណត់, ចុះថ្ងៃទី៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១។

⁸ សេចក្តីសង្ខេបអញ្ញាត្រកម្មស្របតាមវិធាន៨៩ និងការជូនដំណឹងអំពីការមិនគោរពតាមអនុស្សរណៈក្រៅផ្លូវការនាពេលអនាគតដែលត្រូវបានចេញជូនស្វែងយល់សម្រេចមានសំអាងហេតុរបស់តុលាការដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចុះថ្ងៃទី ២៥ កុម្ភៈ ២០១១ ឯកសារ E51/4 កថាខណ្ឌ ១២។

⁹ អនុស្សរណៈ:មកពីអ្នកស្រី Susan Lamb មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ទៅកាន់ភាគីទាំងអស់ក្នុងសំណុំរឿង ០០២ ដែលមានចំណងជើងថា “នីតិវិធីដែលបានធ្វើវិសោធនកម្មរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសម្រាប់ដាក់អញ្ញាត្រកម្ម និងការបញ្ជាក់អំពីកាលកំណត់នៃចម្លើយតបដែលបានគ្រោងទុក”, ចុះថ្ងៃទី១៤ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១។

ចំនួនទំព័រសរុប [sic] ដែលដាក់ដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក អៀង សារី និងទោះបីជាមានសាលដីកាពីមុនរបស់ខ្លួនក៏ដោយ ឥឡូវនេះ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងតម្រូវឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់ឯកសារអញ្ជាត្រកម្មច្របាច់ចូលគ្នាតែមួយ ដោយកំណត់ចំនួនទំព័រមិនឱ្យលើសពី២៥ទំព័រជាភាសាអង់គ្លេស និង៥០ទំព័រជាភាសាខ្មែរ¹⁰។ មន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ក៏បានគូសបញ្ជាក់ផងដែរថា ទោះបីជាមានការទទួលស្គាល់ថាជាការបញ្ជាក់អំពីកម្មវត្ថុនៃការដាក់ឯកសារ នៅពេលខាងមុខយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏សំណើចម្លងនៃព្យាតិដែលផ្តល់ជាមុនដោយការយោគយល់គ្នាមិនអាចចាត់ទុកថាជាការដាក់ឯកសារផ្លូវការបានឡើយ ហើយថាឯកសារដែលច្របាច់បញ្ចូលគ្នាតែមួយដែលបំពេញនូវគោលការណ៍ណែនាំក្នុងការដាក់ឯកសារដែលតម្រូវដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង គឺជាការដាក់ឯកសារដែលនឹងត្រូវចាត់ទុកថាបានដាក់ជាផ្លូវការតែប៉ុណ្ណោះ¹¹។

៩. កាលពីថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១ បន្ទាប់ពីប្រើអស់មធ្យោបាយដើម្បីដាក់អញ្ជាត្រកម្មពេញលេញ និងបន្ទាប់ពីមានការណែនាំពីអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ការកត់សម្គាល់អំពីអញ្ជាត្រកម្មរបស់ខ្លួនទាក់ទងនឹងព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស និងគោលការណ៍ការមិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ ទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង¹²។ ជាមួយនឹងការកត់សម្គាល់នេះ មេធាវីការពារក្តី បានស្នើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយោងទៅលើឯកសារកាលពីមុនរបស់មេធាវីការពារក្តីដើម្បីធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានឱ្យបានស៊ីជម្រៅជាងនេះទៀតទៅលើបញ្ហាស្តីពីព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស¹³ និង គោលការណ៍មិនកាត់ក្តីពីរដង

¹⁰ អនុស្សរណៈ, អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, កម្មវត្ថុ៖ អញ្ជាត្រកម្ម, ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១។

¹¹ ដូចជើងទំព័រខាងលើ។

¹² ចំពោះការពិពណ៌នាអំពីការប៉ុនប៉ងរបស់មេធាវីការពារក្តីក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងអញ្ជាត្រកម្ម, សូមមើល សេចក្តីសង្ខេបអញ្ជាត្រកម្មស្របតាមវិធាន៨៩ និងការជូនដំណឹងអំពីការមិនគោរពតាមអនុស្សរណៈក្រៅផ្លូវការនាពេលអនាគតដែលត្រូវបានចេញជំនួសឱ្យសេចក្តីសម្រេចមានសំអាងហេតុរបស់តុលាការដែលជាកម្មវត្ថុនៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍, ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១១, ឯកសារ E51/4។

¹³ សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់លោក អៀង សារី ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចលើសំណើបន្តនៃរបស់សហមេធាវីស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលាឱ្យសមហេតុផលដើម្បីដាក់ការជំទាស់ទៅនឹងបញ្ហាយុត្តាធិការ, ចុះថ្ងៃទី៧ ខែមេសា ឆ្នាំ២០០៨, C/22/V/26, ចម្លើយតបរបស់លោក អៀង សារី ទៅកាន់ដីកាសន្និដ្ឋានស្ថាពររបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាតាមវិធាន៦៦ និងការសង្កេតបន្ថែម, ចុះថ្ងៃទី១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១០, ឯកសារ D390/1/2/3, កថាខណ្ឌទី១៦០ ដល់១៦៩, បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយសំណើរបស់ អៀង សារី សុំផ្អាកការចាប់ខ្លួនដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តីហេតុដល់មានការសម្រេចជាស្ថាពរលើបណ្តឹងអញ្ជាត្រកម្មរបស់ អៀង សារី នាគណនីព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និង លើកលែងទោស និងគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ ទំព័រ ៤ នៃ ១១

*ចំពោះបទល្មើសតែមួយ*¹⁴។

១០. កាលពីថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ បានចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនលើ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ¹⁵។ អង្គបុរេជំនុំជម្រះយល់ ឃើញថាទាំងព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស និងគោលការណ៍កាត់ទោសពីរដង *ចំពោះបទល្មើសតែមួយ* មិនបានរារាំងការកាត់ទោសលោក អៀង សារី នៅ អវតក ឡើយ¹⁶។

១១. កាលពីថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ មេធាវីការពារក្តីបានជូនដំណឹងទៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ថា ខ្លួនមានបំណងលើកឡើងក្នុងសវនាការបឋមនូវបញ្ហាដែលថា អវតក មិនមានយុត្តាធិការលើ លោក អៀង សារី ដោយសារតែ (ក) ព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោសដែល នៅមានសុពលភាព និងនៅជាធរមានដែលគាត់ទទួលបាន និង (ខ)គោលការណ៍កាត់ទោសពីរដង *ចំពោះបទល្មើសតែមួយ*¹⁷។

១២. នៅថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងណែនាំឱ្យមេធាវីការពារក្តីដាក់ សារណាបន្ថែមស្តីពី៖ ក) បញ្ហាថា តើព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោសស្របតាម

ស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១០, ឯកសារ D427/1/6, កថាខណ្ឌទី៤២ ដល់១០២, ការឆ្លើយតបរបស់លោក អៀង សារី ទៅកាន់ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ នួន ជា, អៀង សារី, និង អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងដីកា ដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០, ឯកសារ D427/1/2/3 ។

¹⁴ សេចក្តីសន្និដ្ឋានពីមុនទាំងនេះរួមមាន៖ សេចក្តីសន្និដ្ឋានរបស់លោក អៀង សារី ស្របតាមសេចក្តីសម្រេចលើសំណើបន្ទាន់ របស់សហមេធាវី សុំបន្ថែមពេលវេលាឱ្យសមហេតុផលដើម្បីដាក់ការជំទាស់ទៅនឹងបញ្ហាយុត្តាធិការ, ចុះថ្ងៃទី៧ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៨, C/22/1/26, ចម្លើយតបរបស់ លោក អៀង សារី ទៅកាន់ដីកាសន្និដ្ឋានស្តីពីរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាតាមវិធាន៦៦ និង ការសង្កេតបន្ថែម, ចុះថ្ងៃទី១ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១០, ឯកសារ D390/1/2/3, កថាខណ្ឌទី១៤៥ ដល់១៥៩, បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១០, ឯកសារ D427/1/6, កថាខណ្ឌទី២១ ដល់២៤, ការ ឆ្លើយតបរបស់លោក អៀង សារី ទៅកាន់ចម្លើយតបរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ នួន ជា, អៀង សារី, និង អៀង ធីរិទ្ធ ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយ, ចុះថ្ងៃទី៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១០, ឯកសារ D427/1/2/3 ។

¹⁵ សាលដីកាលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់លោក អៀង សារី ប្រឆាំងដីកាដោះស្រាយ, D427/1/30, ចេញថ្ងៃទី១១ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០១១។

¹⁶ ដូចជើងទំព័រខាងលើ, កថាខណ្ឌទី១១៤ ដល់២០២។

¹⁷ ការជូនដំណឹងរបស់លោក អៀង សារី អំពីបញ្ហាផ្នែកច្បាប់ដែលគាត់មានបំណងលើកឡើងក្នុងសវនាការបឋម, ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១, ឯកសារ E9/23។

រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាដែរ ឬទេ¹⁸ ខ) បញ្ហាថាតើការកាត់ទោសលោក អៀង សារី កាលពីឆ្នាំ១៩៧៩ ធ្វើឡើងស្របតាមបទដ្ឋានត្រឹមត្រូវដែរ ឬទេ¹⁹ និង គ) សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ លើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ អៀង សារី ប្រឆាំងនឹងដីកាដោះស្រាយទាក់ទងនឹងព្រះរាជ អនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស និងគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ²⁰ ។

១៣. នៅថ្ងៃទី២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់នៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងនូវ “អញ្ញត្រកម្មបន្ថែមរបស់អៀង សារី តាមវិធាន ៨៩ (ព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែង ទោស)”²¹ និង “អញ្ញត្រកម្មបន្ថែមតាមវិធាន ៨៩ របស់ អៀង សារី (គោលការណ៍មិន កាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ)”²² ។

១៤. នៅថ្ងៃទី៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ សហព្រះរាជអាជ្ញា បានដាក់“ចម្លើយតបរួមរបស់សហព្រះរាជ អាជ្ញាទៅនឹងអញ្ញត្រកម្មបន្ថែម របស់អៀង សារី តាមវិធាន ៨៩ (គោលការណ៍កាត់មិនកាត់ទោស ពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ និង ព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស)”²³។ នៅថ្ងៃទី ១០ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១១ ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីបានដាក់ “ការឆ្លើយរួមរបស់សហមេធាវីតំណាង

¹⁸ អនុស្សរណៈពីចៅក្រម និល ណុន ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ធ្វើទៅភាគីទាំងអស់នៅក្នុងករណី ០០២ មានចំណងជើង ថា “ការដាក់អញ្ញត្រកម្មបន្ថែម (ព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស)” ចុះថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ E51/8 ។

¹⁹ អនុស្សរណៈពីចៅក្រម និល ណុន ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ធ្វើទៅភាគីទាំងអស់នៅក្នុងករណី ០០២ មានចំណងជើង ថា “ការដាក់អញ្ញត្រកម្មបន្ថែម (គោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ)” ចុះថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ E51/9 ។

²⁰ ដូចខាងលើ, អនុស្សរណៈពីចៅក្រម និល ណុន ប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង ធ្វើទៅភាគីទាំងអស់នៅក្នុងករណី ០០២ មានចំណងជើងថា “ការដាក់អញ្ញត្រកម្មបន្ថែម (ព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស)” ចុះថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ E51/8 ។

²¹ អញ្ញត្រកម្មបន្ថែមតាមវិធាន ៨៩ របស់ អៀង សារី (ព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស) ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ ២០១១ E51/10 ។

²² អញ្ញត្រកម្មបន្ថែមតាមវិធាន ៨៩ របស់ អៀង សារី (គោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ) ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១១ E51/11 ។

²³ ចម្លើយតបរួមរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងអញ្ញត្រកម្មបន្ថែមតាមវិធាន ៨៩ របស់ អៀង សារី (គោលការណ៍មិនកាត់ទោស ពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ, ព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស) ចុះថ្ងៃទី៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ E51/13 ។

ឱ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅនឹងអញ្ញត្រកម្មបន្ថែមតាម វិធាន ៨៩ (ព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និង លើកលែងទោស)”²⁴។

១៥. នៅថ្ងៃទី២៧ និងថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបើកសវនាការបឋមដើម្បី ស្តាប់អំណះអំណាងផ្ទាល់មាត់ទាក់ទងនឹងព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស និង គោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ²⁵ ។

១៦. នៅថ្ងៃទី១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ និងថ្ងៃទី១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ មេធាវីការពារក្តីបានជូនដំណឹង បន្ថែមតាមរយៈលិខិតដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថាបញ្ហាព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែង ទោស និង គោលការណ៍កាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ ត្រូវតែបានសម្រេចនៅមុនការ ចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តី²⁶ ។

១៧. នៅថ្ងៃទី៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួនលើ បណ្តឹងអញ្ញត្រកម្មតាមវិធាន ៨៩ របស់លោក អៀង សារី ទាក់ទងនឹងព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស និង គោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ²⁷។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងយល់ឃើញថា ទាំងព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស និង មិនអាចរារាំងការកាត់ទោសលោក អៀង សារី នៅអវតក បានឡើយ²⁸ ។ មេធាវីការពារក្តីនឹង ប្តឹងឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំង នឹងសេចក្តីសម្រេចនេះ ហើយសារណាលើបណ្តឹងសារទុក្ខនេះនឹងត្រូវកំណត់ ធ្វើនៅត្រឹមថ្ងៃទី ៥ ធ្នូ ២០១១។

²⁴ ការឆ្លើយតបរួមរបស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទៅនឹងអញ្ញត្រកម្មបន្ថែមតាមវិធាន ៨៩ (ព្រះរាជអនុក្រឹត្យ ទោស និងលើកលែងទោស) ចុះថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ E51/10/3 ។

²⁵ ប្រតិចារិតនៃសវនាការបឋមនាថ្ងៃទី២៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ E1/4.1 និង សវនាការបឋមនាថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ E1/5.1 .

²⁶ លិខិតពីក្រុមមេធាវីការពារក្តី អៀង សារី ធ្វើជូនមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៃអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលមានចំណងជើងថា “ការ កំណត់កាលបរិច្ឆេទនៃការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តី” ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ។ លិខិតពីក្រុមមេធាវីការពារក្តី អៀង សារី ធ្វើជូនមន្ត្រីច្បាប់ជាន់ខ្ពស់នៅអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដែលមានចំណងជើងថា “បញ្ហាដែលបង្អាក់ដល់ភាពមានប្រសិទ្ធភាពនៃ ដំណាក់កាលដំបូងនៃសវនាការលើអង្គសេចក្តី” ចុះថ្ងៃទី១ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ ។

²⁷ សេចក្តីសម្រេចលើបណ្តឹងអញ្ញត្រកម្មតាមវិធាន ៨៩ របស់ អៀង សារី (ព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស) ចុះថ្ងៃទី ៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១ E51/15 ។

²⁸ ដូចខាងលើ ។

សំណើរបស់ អៀង សារី សុំផ្អាកការចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តីរហូតដល់មានការសម្រេចជាស្ថាពរលើ បណ្តឹងអញ្ញត្រកម្មរបស់ អៀង សារី នាគណនីព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និង លើកលែងទោស និងគោលការណ៍ មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ ទំព័រ ៧ នៃ ១១

II សំណើសុំផ្ដាវការដំណើរការនីតិវិធី

ក. ព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស

១៨. អនុលោមតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងត្រូវតែអនុវត្តតាម²⁹ និងបានយកមកសំអាងកាលពីពេលកន្លងទៅ³⁰ លោក អៀង សារី មិនត្រូវជំនុំជម្រះទេរហូតទល់តែបញ្ហាទាក់ទងនឹងគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ ត្រូវបានសម្រេចជាស្ថាពរសិន ។ ចំនុចនេះរួមបញ្ចូលទាំងការសម្រេចលើ ដំណើរការនីតិវិធីនៅក្នុងបណ្តឹងខ្លួនណាមួយចំពោះបញ្ហាដាច់ពីគ្នានេះ។ លោក អៀង សារី មានសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានមិនត្រូវបានគេជំនុំជម្រះចំពោះបទល្មើសមួយដែលកាត់ត្រូវបានវិនិច្ឆ័យទោសរួចមកហើយនោះទេ។ មាត្រា១៤(៧) នៃកិច្ចសន្យាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ (“ICCPR”) ចែងថា “គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវបានជំនុំជម្រះទោស ឬ ផ្ដន្ទាទោសសារជាថ្មីឡើយ ចំពោះបទល្មើសដែលបានផ្ដន្ទាទោសជាស្ថាពរ ឬបានលើកលែងឱ្យរួចផុតពីការចោទប្រកាន់ស្របតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌរបស់រដ្ឋនីមួយៗរួចហើយ”³¹។ មាត្រា ១៤ នៃអនុសញ្ញា ICCPR ត្រូវតែគោរពនៅ អវតក អនុលោមតាមមាត្រា ៣១ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា មាត្រា ១២(២) និងមាត្រា ១៣(១) នៃកិច្ចព្រមព្រៀង និងមាត្រា ៣៣ថ្មី និងមាត្រា ៣៥ថ្មី នៃច្បាប់បង្កើត អវតក ។

១៩. គេអាចស្វែងរកការណែនាំចំពោះបញ្ហានេះពីតុលាការអឺរ៉ុបសិទ្ធិមនុស្ស (“ECtHR”) ។ មាត្រា ៤ នៃវិធីសារលេខ ៧ ចំពោះអនុសញ្ញាសម្រាប់ការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសេរីភាពជាមូលដ្ឋាន (“ECHR”) ចែងថា “១. គ្មានជនណាម្នាក់ត្រូវបានជំនុំជម្រះទោស ឬផ្ដន្ទាទោសសារជាថ្មីនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌនៅក្នុងយុត្តាធិការរបស់រដ្ឋតែមួយឡើយ ចំពោះបទល្មើសដែលបានផ្ដន្ទាទោសជាស្ថាពរ ឬបានលើកលែងឱ្យរួចផុតពីការចោទប្រកាន់ស្របតាមច្បាប់ និងនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌរបស់រដ្ឋ នោះរួចហើយ...៣.

²⁹ មាត្រា ១២(១), នៃកិច្ចព្រមព្រៀង មាត្រា ៣៣ថ្មី នៃច្បាប់បង្កើត អវតក ។
³⁰ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងកាលពីលើកមុនបានស្វែងរកការណែនាំពីតុលាការអឺរ៉ុបសិទ្ធិមនុស្ស ECtHR លើបញ្ហានេះ ។ សូមមើលសេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា សុំដកចេញលក្ខខណ្ឌតម្រូវរបស់ជម្លោះប្រដាប់អាវុធពីនិយមន័យនៃឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ, ចុះថ្ងៃទី២៦ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ឯកសារ E95/8 នៅក្នុងអក្សរក្នុងលេខយោងទី៥៤ ។
³¹ បញ្ជាក់បន្ថែម ។

ការធ្វើបដិបញ្ញត្តិពិមាត្រានេះមិនអាចធ្វើឡើងក្រោមមាត្រា ១៥ នៃអនុញ្ញានេះបានទេ”។ ការអធិប្បាយចំពោះមាត្រា ៤ នៃវិធីសារលេខ ៧ ទៅលើ ECHR ចែងថាវា “មិនសំដៅ តែ ចំពោះសិទ្ធិដែលមិនត្រូវផ្ដន្ទាទោសពីរដងទេ តែវាក៏គ្របដណ្ដប់ទៅលើសិទ្ធិដែល មិនត្រូវជំនុំជម្រះ ពីរដងផងដែរ”³² ។ អនុលោមតាមអ្នកប្រវត្តិវិទូនាំមុនគេម្នាក់ (ដែលពេលនេះជាចៅក្រមនៅ តុលាការ ICTY) Stefan Trechsel, “[*ne bis in idem*] មិនមែនជាការធានាដែលតម្រូវថាការជំនុំ ជម្រះមានគុណភាពជាក់លាក់នោះទេ តែវាក៏នាំឱ្យមានផលវិបាកដែលថាមិនមានការជំនុំជម្រះ ទាំងអស់នៅក្នុងករណីជាក់លាក់”³³ ។

ខ. គោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ (Ne Bis In Idem)

២០. លោក អៀង សារី មិនត្រូវជំនុំជម្រះទេរហូតទល់តែបញ្ហាថាតើព្រះរាជអនុគ្រោះទោសនិង លើកលែងទោសដែលរារាំងការផ្ដន្ទាទោសគាត់នៅ អវតក ត្រូវបានសម្រេចជាស្ថាពរសិន ។ ចំនុច នេះរួមបញ្ចូលទាំងការសម្រេចលើដំណើរការនីតិវិធី នៅក្នុងបណ្ដឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះបញ្ហាដាច់ពីគ្នា នេះ។ លោក អៀង សារី មិនត្រូវប្រឈមមុខនឹងការជំនុំជម្រះទោសទេ ពីព្រោះគាត់ត្រូវបានគេ លើកលែងទោស និង/ឬ អនុគ្រោះទោសរួចហើយចំពោះបទល្មើសដែលគាត់បានប្រព្រឹត្ត ។ លទ្ធភាពដែលថាលោក អៀង សារី នឹងប្រឈមជាមួយការជំនុំជម្រះទោសក្នុងខណៈដែលគាត់ មិនស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពដូច្នោះ នោះវានឹង ក) រំលោភសិទ្ធិរបស់លោក អៀង សារី ក្នុងការទទួល បានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌-ការជំនុំជម្រះនឹងមិនមានយុត្តិធម៌ទេ បើសិនជាមានភាពដែល អាចកើតមានឡើងថា គាត់នឹងមិនប្រឈមជាមួយការជំនុំជម្រះទាល់តែសោះ, ខ) រំលោភមាត្រា ២៧ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាដែលផ្តល់សិទ្ធិដល់ព្រះមហាក្សត្រក្នុងការបន្ធូរបន្ថយទោស និងលើកលែង ទោស³⁴ គ) នាំឱ្យមានភាពគ្មានប្រសិទ្ធិភាពនៃយុត្តិធម៌ដោយសារតែមានភាពអាចកើតឡើងថា នឹងមិនមានការជំនុំជម្រះប្រឆាំងនឹងលោក អៀង សារី និង ឃ) នាំឱ្យខាតបង់ថវិការបស់ ម្ចាស់ជំនួយ បើសិនការជំនុំជម្រះប្រព្រឹត្តទៅមែន ក្នុងខណៈដែលការជំនុំជម្រះបែបនេះមិនគួរ

³² VAN DIJK ET AL., ទ្រឹស្តី និង ការអនុវត្តអនុសញ្ញាអឺរ៉ុបស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស ៩៨២ (THEORY AND PRACTICE OF THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS 982) (INTERSENTIA, 2006 4th Ed.). (Emphasis in original)

³³ TRESCHSEL, សិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងដំណើរក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ៣៨៥ (HUMAN RIGHTS IN CRIMINAL PROCEEDINGS 385 (OXFORD UNIVERSITY PRESS 2005) (បញ្ជាក់បន្ថែម) ។

³⁴ មាត្រា ២៧ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាចែងថា “ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់មានព្រះរាជសិទ្ធិបន្ធូរបន្ថយទោស និងលើកលែងទោស ។ សំណើរបស់ អៀង សារី សុំផ្អាកការចាប់ខ្លួនដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តីរហូតដល់មានការសម្រេចជាស្ថាពរលើ បណ្ដឹងអញ្ជូនត្រកម្មរបស់ អៀង សារី នាគណនីព្រះរាជអនុគ្រោះទោស និង លើកលែងទោស និងគោលការណ៍ មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ ទំព័រ ៩ នៃ ១១

កើតមានទាស់តែសោះនោះ³⁵។ ដូចដែលយល់ឃើញដោយអង្គជំនុំជម្រះតុលាការព្រលររបស់តុលាការ ICTY នៅក្នុងរឿងក្តី *Tadić* “ចុះប្រសិនបើផលប្រយោជន៍នៃភាពយុត្តិធម៌មានកម្រិតខ្ពស់មួយដែលបណ្តាលអោយមានសេចក្តីសម្រេចមួយ ដែលបានផ្តល់ជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាប់ចោទទៅវិញ អញ្ជើញការជំនុំជម្រះក្តីដែលជនជាប់ចោទនេះបានឆ្លងកាត់ក្នុងមកនោះនឹងមានឈ្មោះថាជាការជំនុំជម្រះក្តី ដែលមិនសមរម្យយ៉ាងណា។ ថ្វីបើបានលើកឡើងបែបនេះក្តីនៅតុលាការមួយ សុភវិនិច្ឆ័យគួរតែត្រូវបានឱ្យតម្លៃ មិនមែនត្រឹមតែនៅពេលដែលអង្គហេតុទាំងឡាយត្រូវបានយកវាយតម្លៃនោះទេ ប៉ុន្តែសុភវិនិច្ឆ័យគួរតែត្រូវបានឱ្យតម្លៃដោយស្មើគ្នានៅពេលដែលច្បាប់ត្រូវបានស្វែងរក ហើយវិធានសមរម្យ ត្រូវបានជ្រើសរើសយកមកប្រើផងដែរ”³⁶។

III. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងសំណើសុំដំណោះស្រាយ

២១. ដូចដែលបានរៀបរាប់នៅក្នុងសាវតារខាងលើ មេធាវីការពារក្តីបានលើកបញ្ហាអនុគ្រោះទោស និងលើកលែងទោស និងគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ យ៉ាងទាន់ពេលវេលា និងប្រកបដោយវិវិយភាពទៀតផង³⁷ ។ វាមិនមែនជាកំហុសរបស់លោក អៀង សារីទេដែលបញ្ហានេះនៅមិនទាន់ដោះស្រាយ ហើយជាកម្មវត្ថុនៃការប្តឹងឧទ្ធរណ៍បែបនេះ ដោយសារវាជាបញ្ហានៃសិទ្ធិនេះឯង³⁸ ។ ខណៈដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានចង្អុលបង្ហាញថាមានបំណងចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តីនៅឆ្នាំ២០១១នេះ គឺជាកត្តាកំណត់ជាក់លាក់នៅក្នុងការសំអាងហេតុផ្នែកច្បាប់កាលពីពេលកន្លងមក³⁹ ដែលនេះមិនមែនជាកត្តាដែលត្រូវពិចារណានោះទេ

³⁵ ការពុះពារស្វែងរកថវិកាពីម្ចាស់ជំនួយដោយ អវតក ត្រូវបានប្រាប់ឱ្យដឹងដោយសារព័ត៌មាន ។ សូមមើលអត្ថបទឧទាហរណ៍ដោយ Julia Wallace នៃព្រឹត្តិប័ត្រ Cambodia Daily ដែលមានចំណងជើងថា *ថវិការបស់តុលាការអស់និងគ្មានថវិកាបន្ថែមទេ Court Coffers to Dry Up Without More Funds* ផ្សាយថ្ងៃទី៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១១ ។

³⁶ រឿងក្តីរដ្ឋអាជ្ញា តទល់ *Tadić*, IT-94-1, សេចក្តីសម្រេចលើញាតិរបស់មេធាវីការពារក្តីសុំប្តឹងឧទ្ធរណ៍បន្ទាន់បង្ខំស្តីពីបញ្ហាយុត្តាធិការ ចុះថ្ងៃទី ២ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៩៦ នៅកថាខណ្ឌទី៦ ។

³⁷ “*Due diligence (វិវិយភាព) ១*. វិវិយភាពត្រូវបានរំពឹងទុកយ៉ាងសមហេតុផលពី និងប្រតិបត្តិយ៉ាងត្រឹមត្រូវដោយបុគ្គលម្នាក់ដែលព្យាយាមបំពេញឱ្យបានលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកច្បាប់ប្រព័ន្ធភាពព្វកិច្ចមួយ” BLACK’S LAW DICTIONARY 468 (7TH Ed.)

³⁸ វិធាន ១០៤(៤)(ក) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង អវតក ។

³⁹ “នៅពេលបំពេញតួនាទីរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាថាការជំនុំជម្រះប្រព្រឹត្តទៅដោយឆាប់រហ័ស អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចមិនពិចារណាឡើងវិញដីកានេះ ឬមិនបើកសវនាការទេ នេះមានន័យថាការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តីនឹងមិនចាប់ផ្តើមនៅមុខឆ្នាំ២០១២ សំណើរបស់ អៀង សារី សុំផ្អាកការចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តីរបស់លោកអនុការសម្រេចជាសាលារបស់ បណ្តឹងអព្យាក្រឹតម្តងរបស់ អៀង សារី នាគណនីទម្រង់អនុក្រោះនោស និង លើកលែងនោស និងគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ ទំព័រ ១០ នៃ ១១

មិនថាឡើយជាកត្តាកំណត់ជាក់លាក់ដើម្បីធ្វើយុត្តិកម្មសម្រាប់ការរំលោភ ឬការបង្រួមសិទ្ធិរបស់
លោក អៀង សារី ក្នុងការទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌នោះ ។

អរស្រឡាចដល់អង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងមូលហេតុខាងលើ មេធាវីការពារក្តីស្នូមស្នើដោយគោរពដល់អង្គជំនុំជម្រះ
សាលាដំបូងឱ្យផ្អាកការចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីការជំនុំជម្រះ ឧទាហរណ៍ការចាប់ផ្តើមបង្ហាញសេចក្តី
សន្និដ្ឋានបើក និងការស្តាប់សាក្សីកម្ម រហូតទល់តែបញ្ហាថា តើ ព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និងលើកលែងទោស
និង/ឬគោលការណ៍មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ ដែលរារាំងមិនឱ្យកាត់ទោសលោក អៀង
សារី នៅ អវតក ត្រូវបានសម្រេចជាស្ថាពរជាមុនសិន ។

សូមចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទទួលយកសំណើនេះដោយក្តីគោរព ។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ថ្ងៃទី ៤ ខែ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១១

អាង ឧត្តម

Michael G. KARNAVAS

សហមេធាវីរបស់លោក អៀង សារី

ទេ”, សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំឱ្យពិចារណាឡើងវិញអំពីលក្ខខណ្ឌនៃការបំបែកដំណើរការនីតិវិធី
(E124/2) និងសំណើ និងឧបសម្ព័ន្ធដែលពាក់ព័ន្ធ, ចុះថ្ងៃទី១៨ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ E124/7 នៅកថាខណ្ឌទី៦ ។
សំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាសុំបើកសវនាការលើបញ្ហានេះ ត្រូវបានបដិសេធជាថ្មីម្តងទៀត ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យអង្គជំនុំជម្រះ
សាលាដំបូងតម្កល់ទុកកាលបរិច្ឆេទបច្ចុប្បន្នរបស់ខ្លួនដើម្បីចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តីនៅក្នុងករណី ០០២ ដូចខាងលើ
នៅកថាខណ្ឌទី១២ ។

**សំណើរបស់ អៀង សារី សុំផ្អាកការចាប់ផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីជំនុំជម្រះក្តីរហូតដល់មានការសម្រេចជាស្ថាពរលើ
បណ្តឹងអញ្ជើញត្រួតម្តងរបស់ អៀង សារី នាវតកនឹងព្រះរាជអនុក្រឹត្យទោស និង លើកលែងទោស និងគោលការណ៍
មិនកាត់ទោសពីរដងចំពោះបទល្មើសតែមួយ**

ទំព័រ ១១ នៃ ១១